

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Praha

Inspekční zpráva

Základní škola T. G. Masaryka Praha 7, Ortenovo nám. 34

Adresa: Ortenovo nám. 34/1275 170 00 Praha 7-Holešovice

Identifikátor školy: 600 039 439

Zřizovatel: Městská část Praha 7, nábr. Kpt. Jaroše 7/1000 170 00 Praha 7

Školský úřad: Malířská 16, 170 00 Praha 7

Termín konání orientační inspekce: 8. - 10. března 2000

Čj.	010 426/00-2401
Signatura	oa7ct102

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuka v 1. až 7. ročníku a v VIII.B probíhá podle výchovně vzdělávacího programu Základní škola č.j. 16 8847/96-2. Ve třídě VIII.A se žáci vzdělávají dle učebního dokumentu č.j. 21 968 rozšířené vyučování matematiky a přírodovědných předmětů, v 9. ročníku podle upraveného učebního dokumentu 18 730/91-20. Ve škole je celkem 358 žáků v 16 třídách. Škola se stala příspěvkovou organizací s právní subjektivitou 1. ledna 1995.

Hodnocení kvality vzdělávání

V rámci inspekční činnosti byla sledována kvalita vzdělávání **na 1. stupni** a v předmětech **matematika a fyzika**.

1. stupeň

Časová dotace jednotlivých předmětů odpovídá schválenému učebnímu plánu. Vypracované tematické plány nerespektují úpravy a doplňky vzdělávacího programu Základní škola. Absence úprav a doplňků ve výuce je patrná i ze zápisů v třídních knihách. Tím došlo k porušení § 39 odst.1 zákona č. 29/1984 Sb., (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. V tematických plánech 4. a 5. ročníku není zohledněn kurs výchovy ke zdraví. Zpracování plánů vychází většinou z osnov původního vzdělávacího programu. Jejich kontrolou ČŠI nezjistila ve výuce sledovaných předmětů obsahovou duplicitu. K jejich větší funkčnosti chybí promyšlenější struktura tematických celků především v literární výchově, doplnění o odbornou literaturu, vycházky etc. V hospitovaných hodinách byly výukové cíle reálné, odpovídaly aktuálnímu stavu třídy a učebním osnovám.

Učitelé jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování, zpracovali pro ně individuální plány, které využívají při výuce.

V odborné a pedagogické způsobilosti se vyučuje celkem 87% vyučovacích hodin. Nedostatkem pedagogického sboru prvního stupně je vysoká věková struktura (polovina vyučujících je v důchodovém věku), což poukazuje na nutnost proměny a hledání mladých učitelů.

Vyučuje se ve funkčně zařízených, tradičně uspořádaných učebnách, vyzdobených s různou mírou invence žákovskými pracemi a přiměřeně názornými pomůckami. Vybavení kabinetu základními didaktickými pomůckami, názorninami a audiovizuální technikou je dobré.

V jednotlivých předmětech 1. stupně žáci používají učebnice schválené MŠMT ČR od různých nakladatelství. Alternativní zdroje informací se nevyužívají.

Psychohygienické zásady jsou dodržovány jak v oblasti tvorby rozvrhu školy, tak při využívání přestávek. Žáci se mohou volně pohybovat ve třídách i po chodbách. Prostory školy jsou čisté a upravené. Pitný režim je dodržován. Ze zápisů v třídních knihách vyplývá, že většina žáků byla seznámena s řádem školy, se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví.

Sledovaná výuka byla připravená, navazovala na předcházející učivo, učitelé si stanovili přiměřené výukové cíle. Jednotlivým a charakteristickým znakem veškeré sledované výuky je frontální způsob práce. Neměnné stavby hodin, převážně opakovacích, sestávaly z řízeného rozhovoru (občas monologu učitelů), výkladu, práce s učebnicí, pracovním sešitem a ojediněle ze samostatné práce žáků či vyvolání k tabuli. Frekvence a stálost těchto metod se dala předpokládat i méně pozornými žáky a tato monotónnost vedla k nepozornosti a někdy i k nudě. Takto zvolený model vzdělávání vyhovuje především učitelům, méně už žákům. Citelně se snižuje jejich tvořivý přístup, participace na vzdělávání a efektivita vzdělávacího procesu. Celkově ve výuce převažoval

verbalismus a stupňující se aktivita učitelů, pozornost a aktivita dětí úměrně tomu klesaly. Ve výuce chyběly pracovní postupy, které žáky vnitřně aktivují, provokují je ke spolupráci, nenechávají v klidu jejich přirozenou zvědavost a umožňují aplikovat dosavadní dětské zkušenosti a již získané dovednosti.

Některé sledované hodiny byly oživeny využitím mezipředmětových souvislostí, sporadicky názornými pomůckami, magnetofonem, soutěží, krátkou relaxací či odbornou literaturou.

Vnitřní diferenciací podle individuálních schopností žáků nebyla ve výuce pozorována, s výjimkou žáků se specifickými poruchami učení.

Učitelé občas využívali v průběhu výuky vstupní a průběžné motivace, které se s postupem času stávaly stereotypní. Ojedinele byl dán prostor k sebehodnocení a sebereflexi žáků. Žáci prokázali velmi dobré čtenářské dovednosti. Pokud učitelé prováděli hodnocení žáků, bylo většinou pozitivní. Ve většině závěrečných částí hodin byli žáci pochváleni. Učitelé, až na výjimku, mají u dětí přirozenou autoritu, což všem umožňuje pracovat v prostředí vzájemné důvěry. Jejich jednání s žáky je laskavé, vldné, trpělivé a přiměřené mladšímu školnímu věku.

Vyučující sledují a ověřují pochopení látky rutinním způsobem. Otázky jsou převážně sugestivní nebo jsou formulovány tak, aby mohly být zodpovězeny jedním, dvěma slovy. Žákům není vytvořen prostor, aby kladli otázky sami, což omezuje možnosti rozvíjení jejich komunikativních dovedností. Učitelky od nich nevyžadují vysvětlování nebo aplikaci poznatků v širším kontextu.

Z kontroly sešitů diktátů a žákovských knížek vyplynulo, že vyučující akceptují pokyny a doporučení pedagogicko-psychologické poradny ohledně žáků se specifickými poruchami učení. Tito žáci píšou krácené diktáty, opravy ze strany učitelek jsou důsledné (to platí i pro opravy dalších sešitů).

Inspekce zjistila v žákovských knížkách neúměrnou převahu počtu známek z diktátů a pravopisných cvičení v českém jazyce nad jinými oblastmi hodnocení (literární výchova, sloh). Úprava a úroveň sešitů je na nižší úrovni.

Úroveň sledované výuky byla rovnoměrně zastoupena dobrými a ještě vyhovujícími hodinami. Avšak vzhledem k dobré práci s žáky se specifickými poruchami učení a laskavému přístupu většiny vyučujících k dětem je kvalita vzdělávání na 1. stupni průměrná.

Blok přírodovědných předmětů - matematika, fyzika

Výuka matematiky a fyziky probíhá v souladu se zvolenými výchovně vzdělávacími programy, týdenní dotace vyučovacích hodin jsou u všech tříd dodrženy. Učitelé zpracovali časově tematické plány, ve kterých rozvržení učiva vychází z osnov. Převážná část sledované výuky byla dobře připravena, jak z hlediska didaktických zásad, tak i po stránce materiálního zabezpečení.

Matematiku vyučují tři zkušené, odborně i pedagogicky způsobilé učitelky. Fyziku vyučuje jedna plně způsobilá učitelka s dlouholetou praxí. Personální podmínky školy pro výuku sledovaných předmětů jsou velmi dobré. Výuka matematiky probíhá většinou v kmenových třídách nebo v počítačové pracovně, která je svým uspořádáním přizpůsobena výuce celé třídy. Fyzika se vyučuje v odborné pracovně fyziky. Všechny tyto učebny jsou funkčně vybaveny a mají dobrou estetickou úroveň. Pro výuku jsou učitelům k dispozici v dostatečném rozsahu didaktické pomůcky, software pro výuku matematiky a didaktická technika. Učebnice jsou voleny v ucelených řadách. Často používají matematicko fyzikální tabulky a sbírky příkladů.

Většina sledované výuky měla promyšlené rozvržení činností, a byla připravena po organizační stránce. Podíl práce učitelek však někdy převažuje nad vlastní tvořivou prací žáků. Náročnost učiva, volba zadávaných úkolů, způsoby jejich provedení odpovídají většinou schopnostem a možnostem žáků a jsou přiměřené jejich věku. Ve výuce převažuje frontální práce se třídou,

zařazují se úlohy, které lze efektivně řešit za pomoci matematicko - fyzikálních tabulek. Vhodně se zařazuje práce žáků s učebnicí a sbírkou úloh. V obou sledovaných předmětech jsou žáci vedeni k praktické aplikaci učiva. Nedostatečně diferencovaný přístup při zadávání úkolů, malý prostor pro samostatné učení, přílišné vedení učitelem při řešení úloh se někdy negativně odráží ve výuce. Zadávané domácí úkoly jsou přiměřené rozsahem a vycházejí z učiva probíraného v hodině.

K počáteční motivaci žáků se často využívá harmonogram činností v hodině. V průběhu hodiny motivuje žáky praktická aplikace učiva, vhodně volené úlohy a sporadicky využívané pozitivní hodnocení učitelem za úspěšné splnění úkolu. Častější užívání průběžného hodnocení žáků v hodinách, shrnutí a zhodnocení práce v závěru hodiny, provádění sebekontroly žáky, jejich vedení k sebehodnocení tvoří rezervu pro zvýšení kvality výuky a posílení pracovního úsilí žáků. Ne vždy se pracuje metodicky správně s chybou žáka. Učitelky při hodnocení provádí analýzu chyb a zdůvodňují udělený klasifikační stupeň. Oprava písemných prací je pečlivá a důsledná, chyby jsou zřetelně vyznačeny.

Ústní i písemný projev žáků má dobrou jazykovou úroveň. Při rozboru řešení úlohy a jeho zdůvodnění jsou někdy žáci příliš vedeni učitelkou. Formulace otázek vede často k jednoslovné odpovědi žáků. Důslednost při vyžadování slovního doprovodu žáků při zápisu a řešení příkladů na tabuli a využívání kooperativních metod při výuce tvoří rezervy pro rozvoj komunikativních dovedností žáků. Příjemnou pracovní atmosféru navozuje vstřícné a klidné vystupování učitelů a jejich přátelský vztah k žákům.

Výuka matematiky a fyziky má dobrou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Oblast plánování a přípravy výuky na 1. stupni má výrazné nedostatky (nerespektování úprav a doplňků programu Základní škola). Podmínky výuky mají dobrou úroveň. Organizace, formy a metody výuky mají tradiční, pro žáky málo přitažlivou strukturu. Učitelé respektují Pokyn MŠMT ČR č.j. 23 472/92-21 k zajištění péče o děti se specifickými poruchami učení v základních školách. Při motivaci a hodnocení ve výuce jsou většinou pozitiva a negativa v rovnováze. Názorné pomůcky a didaktická technika se využívají ojediněle. Atmosféra ve třídách je dána velmi dobrým přístupem učitelů k žákům. Minimální prostor je věnován rozvoji komunikativních dovedností.

Plánování a příprava sledovaných předmětů na 2. stupni je nadprůměrná. Velmi dobré materiální zajištění, spolu s funkčním vybavením učeben a kvalitním personálním zabezpečením vytvářejí nadprůměrné podmínky výuky. Organizace vyučování, motivace, hodnocení a rozvoj komunikativních dovedností žáků jsou na dobré úrovni.

Hodnocení výuky ve sledované oblasti je na dobré úrovni.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka vytvořila ve školním roce 1995/1996 koncepci školy, která od té doby neprošla žádnou změnou. Dlouhodobější záměry jsou deklarovány v Plánu činnosti školy na školní rok 1999/2000. K zvyšování úrovně a účinnosti pedagogického procesu jsou zde vytýčeny 3 zásadní oblasti:

- vést žáky k samostatnému a aktivnímu osvojování vědomostí,

- zvýšenou pozornost věnovat efektivním metodám práce,
- zkvalitňovat práci s integrovanými žáky.

Kvalitně je zajišťovaná pouze poslední oblast. První dvě jsou prozatím jen deklarovány, ale praktická aplikace je poněkud jiná (viz hodnocení vzdělávání na 1. stupni).

Dílčí zjištění ČŠI postrádá v dlouhodobém plánování zakotvení analýzy dosavadních výsledků i nedostatků a z toho vyplývající postupné efektivní změny ve vzdělávání. Ředitelka školy je ve funkci od roku 1990 a z rozhovoru s ní vyplynulo, že si je přesně vědoma nutnosti změn ve výuce. Ovšem sledovaná výuka spíše svědčí o navyklých a stereotypních způsobech práce. Hledání, iniciování nových pracovních postupů a postupné opouštění zastaralých metod není zatím koncepční záležitostí, ale cestou několika jednotlivých učitelů.

V plánování výuky na 1. stupni byly zjištěny výrazné nedostatky (viz podrobněji v hodnocení kvality vzdělávání). Výuka ve sledovaných předmětech na 2. stupni probíhá podle schváleného učebního plánu a vzdělávacího programu. Žáci si mohou v rámci povinně volitelných předmětů volit z informatiky či cvičení z matematiky.

Výchovná poradkyně eviduje žáky se specifickými vývojovými poruchami učení. Péče o tyto žáky je v kompetenci jednotlivých učitelů. Systém práce s žáky se specifickými poruchami učení má spíše nadprůměrnou úroveň.

Plánování má průměrnou úroveň.

Organizování

Ředitelka školy vydala Organizační řád, který stanovuje povinnosti, odpovědnost a práva jednotlivých pracovníků a vedení školy a vychází z Pracovního řádu pedagogických pracovníků. Organizační struktura a jasně vymezené kompetence umožňují řízení školy založené na demokratických principech.

Ustavená metodická sdružení na prvním stupni řeší převážně organizačně technické záležitosti. Ze zápisů není zřejmé, zda dochází k naplňování základní funkce těchto orgánů plynoucí již z názvu - „metodická“. V kompetenci jednotlivých metodických sdružení je příprava kontrolních prací od 3. do 5. ročníku. Předmětová komise matematiky a fyziky se zabývá tematickými plány učiva, otázkami nízké úrovně znalostí žáků a mezipředmětovými vztahy.

Organizace sledovaného vzdělávání odpovídá obecně závazným právním předpisům. Kontrolovaná povinná dokumentace, související se sledovanou výukou, je vedena v souladu s § 38a zákona č. 29/1984 Sb., školský zákon ve znění pozdějších úprav. Na drobné formální nedostatky bylo vedení školy upozorněno (např. chybějící označení vzdělávacího programu v katalogových listech). Řád školy stanovuje žákům jejich povinnosti a nezapomíná ani na jejich práva vycházející z Úmluvy o právech dítěte. Z předložených zápisů z pedagogických rad není patrné, do jaké hloubky se konkretizuje a naplňuje roční plán. Počet udělovaných negativních výchovných opatření vysoce převažuje nad pochvalami. K tomuto zjištění dospěla inspekce nejen na základě kontroly zápisů z pedagogických rad, ale i na základě kontroly žákovských knížek, kde množství, délka a formulace tzv. poznámek jsou problematické.

Informace předávané učiteli zákonným zástupcům žáků ve sledovaných předmětech druhého stupně jsou v odpovídající kvalitě, jejich četnost je v některých třídách nižší, většinou odpovídá časové dotaci jednotlivých předmětů. Vedení školy upřednostňuje otevřenou komunikaci školy se žáky i jejich rodiči, vstřícnost a okamžité řešení problémů.

Přes koncepční nedostatky v práci metodických orgánů na 1. stupni lze celkově organizační strukturu školy hodnotit jako dobrou.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy i její zástupce vedou pracovníky školy v intencích organizační struktury. Nejčastějším motivačním prostředkem je pochvala či ústní upozornění na případné nedostatky. Jejich velká míra důvěry se ukázala v některých oblastech řízení, především v plánování a kontrolním systému, jako neodůvodněná a je někdy na úkor objektivního a pravdivého posouzení práce vyučujících.

Pracovníci školy jsou pravidelně hodnoceni na základě daných kritérií, s kterými byli seznámeni. Je otázkou, zda deklarovaná kritéria jsou skutečným motivujícím aspektem pro učitele, kteří pracují se stereotypními modely výuky na úkor invence a tvořivosti.

Začínající učitelé mají stanovené své uvádějící pedagogy.

Pravidelné sebehodnocení školy se provádí jen prostřednictvím výroční zprávy, systém pravidelného hodnocení jednotlivých učitelů se děje pouze vzhledem k nadtarifním složkám platu.

Vedení a motivování pracovníků má průměrnou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy zpracovalo plán kontrolní činnosti pro letošní školní rok bez přímé návaznosti na roční plán školy. Plán je časově strukturovaný, určení zodpovědnosti jednotlivců za kontrolu daných úkolů není jasně deklarováno. Zda je plněn, není možné prokazatelným způsobem zjistit, neboť zápisy z pedagogických rad, provozních porad a metodických orgánů o analýze a závěrech kontrolní činnosti nevypovídají. Hospitační činnost byla v prvním pololetí minimální, nikde se neobjevila přijatá opatření, ředitelka nestanovila případné úkoly pro metodické orgány.

Ředitelka výstižně a přesně formulovala přednosti a nedostatky úrovně sledované výuky. Analýza problémů se shodovala se zjištěními ČŠI. Příkladná znalost problematiky se však nepromítá do konkrétních prokazatelných kroků k inovaci vzdělávání ve škole.

Kontrolní mechanismy jsou nedůsledné a mají ještě vyhovující úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Kvalita řízení je ještě, i přes pojmenované výrazné nedostatky především v kontrolní práci, na průměrné úrovni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Inspekční podkladová dokumentace základní školy
- Dotazník pro ředitele před inspekcí
- Povinná dokumentace škol a školských zařízení podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., školský zákon ve znění pozdějších předpisů vztahující se k dílčímu hodnocení činnosti školy
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školních zařízení č.j. 60/96-00
- Zřizovací listina č.j. 028/ZS/95
- Výroční zpráva školy za šk. rok 1998/99
- Vnitřní dokumentace vedení školy, metodických orgánů, výchovné poradkyně a jednotlivých učitelů
- Výběr žákovských sešitů a kontrolních prací

- Výběr žákovských knížek
- Hospitační záznamy ČŠI

ZÁVĚR

ČŠI vymezila ve sledovaných oblastech vzdělávání a řízení školy

zásadní pozitiva:

- práce s žáky se specifickými poruchami učení
- kvalitní plánování a podmínky výuky v předmětech matematika a fyzika

zásadní negativa:

- nevyužívání efektivních metod výuky na 1. stupni
- nerespektování dokumentu MŠMT ČR Úpravy a doplňky základní pedagogické dokumentace vzdělávacího programu Základní škola č.j. 25 018/98-22
- nekoncepčnost v práci metodických orgánů 1. stupně
- neúčinná a nedůsledná aplikace kontrolních mechanismů

Škola účelně využívá prostředky přidělené školským úřadem a zřizovatelem k zabezpečení výuky 1. stupně a sledovaných předmětů 2. stupně.

Celkově je škola hodnocena jako průměrná.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

Mgr. Marie Poesová

.....

Členka týmu

RNDr. Hana Žufanová

.....

V Praze dne 16. března 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 22. března 2000

Razítko

Mgr. Michaela Kovalová

M. Kovalová v.r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Praha 7	5. dubna 2000	010 567/00-2401
Zřizovatel MČ Praha 7	5. dubna 2000	010 568/00-2401
Rada školy	5. dubna 2000	010 569/00-2401

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Nebyly podány.